

JĘZYKI SPECJALISTYCZNE

Teoria i praktyka glottodydaktyczna

WYDAWNICTWO
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2017

JĘZYKI SPECJALISTYCZNE

Teoria i praktyka glottodydaktyczna

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3677

50 lat
Uniwersytetu
Śląskiego
w Katowicach

JĘZYKI SPECJALISTYCZNE

Teoria i praktyka glottodydaktyczna

pod redakcją

Danuty Gabryś-Barker i Ryszarda Kalamarza

Redaktor serii: Publikacje Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych
Ryszard Kalamarz

Recenzent
Piotr Mamet

Spis treści

Wstęp (<i>Danuta Gabryś-Barker i Ryszard Kalamarz</i>)	7
--	---

I

Wprowadzenie pojęcia języków specjalistycznych i kompetencji nauczyciela glottodydaktyka

Ewelina Mitera Język specjalistyczny a język podstawowy – elementy wspólne i różnicujące	15
Magdalena Łęska, Jolanta Łącka-Badura Assessing and Developing Business English Teachers' Managerial Competencies: A Proposal for a Language-Based Model	27
Agata Borek CLILiG a nauczanie języka biznesu	39

II

Różne konteksty, różne dziedziny

Aleksandra Szymańska-Tworek, Julia Makowska-Songin Teaching English to Medical Students: Reflections on Problems and Solutions from the Teacher's Perspective	53
Jacek Pradela Practising Medical English – How to Look for Medical Resources	81
Joseph Ohimor Employers Expectations Regarding the Linguistic Competences of New Graduates Entering the Labour Market – A Pilot Survey	91

Małgorzata Kodura	
Challenges Faced by Novice Translators Confronted with Specialised Translation	107
Desy Masieri	
Il lessico del linguaggio dell'ambiente naturale	117

III

Nowe technologie a dydaktyka języków specjalistycznych

Agnieszka Gadomska	
Using the Interactive Whiteboard Technology for Teaching the Principles of Style during Academic Writing Classes	129
Aleksandra Krawczyk	
Technologie informacyjne w nauczaniu języka specjalistycznego – wskazanie źródeł internetowych jako pomocy dydaktycznych	141
Marta Łęcka	
Czy język specjalistyczny może żyć w mediach społecznościowych? Od tekstbooka do Facebooka	149
Noty	163

Wstęp

Monografia *Języki specjalistyczne: teoria i praktyka glottodydaktyczna* poświęcona jest zdefiniowaniu pojęcia „języki specjalistyczne”, jak również ukazaniu pewnych problemów i dylematów, jakie napotykają nauczyciele języków obcych, których zadaniem jest kształcenie językowe z elementami wiedzy specjalistycznej. Książka ta stanowi zbiór tekstów będących efektem doświadczeń praktykujących nauczycieli glottodydaktyków pracujących w różnych kontekstach edukacyjnych. Tak więc autorzy są lektorami języków obcych na wyższych uczelniach bądź pracują na wydziałach neofilologicznych wyższych uczelni. Kształcenie studentów na potrzeby nowoczesnego rynku to kształcenie przyszłego pracownika, który nie tylko będzie miał wiedzę merytoryczną w danej dziedzinie, ale będzie również zdolny ją wykorzystywać w kontekstach tak ważnej komunikacji międzynarodowej, dlatego kształcenie w zakresie języków specjalistycznych jest tak istotne. To obliguje nas do ciągłych poszukiwań nowych rozwiązań glottodydaktycznych w codziennym kształceniu językowym naszych studentów. Niniejszy zbiór tekstów opracowanych przez nauczycieli glottodydaktyków ukazuje zarówno ich przemyślenia, wiedzę, jak i praktyczne doświadczenia w nauczaniu języków specjalistycznych będące wyrazem ich własnych poszukiwań.

Wprowadzenie pojęcia języków specjalistycznych
i kompetencji nauczyciela glottodydaktyka

Tom rozpoczyna tekst Eweliny Mitery *Język specjalistyczny a język podstawowy – elementy wspólne i różnicujące*, którego założeniem jest zdefiniowanie

języka ogólnego i języka specjalistycznego oraz ukazanie podobieństw i różnic pomiędzy nimi. Przeprowadzona analiza potwierdza, iż język specjalistyczny to kod językowy o wyraźnie odrębnych cechach. Nie jest jednak w pełni autonomiczny, dlatego też stanowić może pewien problem dla uczących się go. Tekst Eweliny Mityry to dobre wprowadzenie do dalszej dyskusji dotyczącej nauczania i uczenia się języków specjalistycznych z różnych dziedzin i w różnych kontekstach.

Magdalena Łęska i Jolanta Łacka-Badura w artykule *Assessing and Developing Business English Teachers' Managerial Competencies: A Proposal for a Language-Based Model (Ocenianie i rozwijanie kompetencji menedżerskich nauczycieli języka biznesu: propozycja modelu językowego)* wyrażają przekonanie, iż wykładowca jest swego rodzaju menedżerem projektu dydaktycznego. Wychodząc z tego założenia, Autorki przedstawiają swoją propozycję modelu oceniania kompetencji i cech menedżerskich nauczycieli języka biznesu. Model ten wywodzi się ze stosowanego w kontekście zarządzania modelu osobowości określanego jako Big Five Model. Według Auterek, zidentyfikowany zbiór cech osobowości i kompetencji nauczyciela może stanowić instrument jego oceny, jak również samooceny, tak istotnej dla rozwoju zawodowego wykładowcy.

Artykuł Agaty Borek pt. *CLILiG a nauczanie języka biznesu* jest prezentacją pewnych propozycji rozwiązań dydaktycznych w kontekście nauczania języka biznesu, łączącego nauczanie przedmiotu i języka obcego w formie zintegrowanego nauczania przedmiotowo-językowego. Tekst zawiera omówienie problemów, jakie generuje nauczanie w tym systemie. Problemy te odnoszą się między innymi do nauczyciela i jego wiedzy fachowej z danej dziedziny, a nie tylko jego kompetencji zawodowej glottodydaktyka oraz do braku odpowiednich materiałów dydaktycznych przeznaczonych dla konkretnej grupy uczących się.

Różne konteksty, różne dziedziny

Aleksandra Szymańska-Tworek i Julia Makowska-Songin w artykule zatytułowanym *Teaching English to Medical Students: Reflections on Problems and Solutions from the Teacher's Perspective (Nauczanie studentów medycznego języka angielskiego: rozważania o problemach i sposobach ich rozwiązywania z perspektywy nauczyciela)* ukazują problemy glottodydaktyczne, z jakimi borykają się nauczyciele nie tylko w Polsce, ale i poza jej granicami. Autorki ilustrują swoją dyskusję przykładami zaczerpniętymi z badań światowych w tym zakresie. Słusznie podkreślają fakt, iż medyczny język angielski stanowi kod porozumiewania się w kontekstach międzynarodowych tak ważnych dla profesji medycznej. Przegląd literatury przedmiotu stanowi wprowadzenie do

własnego badania empirycznego, którego celem było skonfrontowanie wyników badań zagranicznych i polskiego kontekstu nauczania języka medycznego na wyższej uczelni w Polsce. Wyniki tego badania pokazują, że najczęstsze problemy nauczycieli medycznego języka specjalistycznego wywodzą się z ograniczeń programu, który muszą realizować zgodnie z harmonogramem studiów medycznych, jak również barier w rozwoju zawodowym.

Tematyce specjalistycznego języka medycznego poświęcony jest również kolejny tekst, autorstwa Jacka Pradeli, zatytułowany *Practising Medical English – How to Look for Medical Resources (Nauczanie medycznego języka angielskiego – gdzie szukać tekstów źródłowych)*. Autor odnosi się zarówno do kontekstu prowadzenia zajęć w języku angielskim na przykład na uczelni medycznej, jak i do wykorzystania języka angielskiego w pracy zawodowej. Prezentuje przykłady i sposoby wykorzystania tekstów źródłowych, podkreślając, iż ta oferta jest bardzo szeroka, począwszy od tradycyjnych tekstów drukowanych aż po te w formie elektronicznej i te dostępne *online*.

Zainteresowania kolejnego Autora, Josepha Ohimora, w tekście *Employers Expectations Regarding the Linguistic Competences of New Graduates Entering the Labour Market – A Pilot Survey (Oczekiwania kompetencji językowych wobec nowo zatrudnionych absolwentów na rynku pracy – badanie pilotażowe)* skupiają się na specjalistycznym języku biznesu, w którym kompetencje językowe stanowią jedną z decydujących czynników sukcesu w biznesie międzynarodowym. Istotnie, badanie pilotażowe przeprowadzone za pomocą platformy biznesowej w grupie biznesmenów potwierdziło, iż problemy komunikacyjne w międzynarodowym biznesie (handlu) często wynikają z braku umiejętności komunikacyjnych. Problemy te nie są spowodowane li tylko nieznaną specyficznym słownictwem, ale również w istotnym stopniu brakiem umiejętności miękkich i znajomości kontekstu kulturowego oraz dyskursu międzynarodowego biznesu. W związku z tym uczelnie kształcące przyszłych biznesmenów powinny bliżej współpracować z firmami w opracowywaniu programów specjalistycznego kształcenia językowego, by wyeliminować istniejące obecnie problemy komunikacyjne nowo zatrudnionych.

Inny kontekst zawodowy jest tematem artykułu Małgorzaty Kodury pt. *Challenges Faced by Novice Translators Confronted with Specialised Translation (Wyzwania, z jakimi borykają się początkujący tłumacze tekstów specjalistycznych)*. Tekst prezentuje owe wyzwania na podstawie badania przeprowadzonego na studentach filologii angielskiej, pracujących nad tłumaczeniami dotyczącymi zagadnień prawnych. Pomimo wysokiej kompetencji w zakresie angielskiego języka ogólnego studenci anglistyki mieli problemy z tymi tłumaczeniami, nie tylko dotyczącymi słownictwa specjalistycznego. Autorka przedstawia propozycje efektywnych strategii nauczania tłumaczenia specjalistycznego.

W kolejnym tekście, Desy Masieri *Il lessico del linguaggio dell'ambiente naturale (Słownictwo języka środowiska naturalnego)*, Autorka przybliża czy-

telnikowi dyskurs języka środowiska naturalnego, w szczególności koncentrując się na jego cechach leksykalnych. Dynamika rozwoju języka środowiska naturalnego jest rezultatem obecnej polityki unijnej i priorytetowym traktowaniem ochrony środowiska naturalnego. Analiza językowa przeprowadzona została na podstawie wybranych dokumentów Unii Europejskiej oraz obowiązujących dokumentów krajowych w tej dziedzinie. Pomimo iż terminologia ta wymaga szczególnej uwagi ze względu na ciągle zmieniające się przepisy i normy generujące nowe terminy specjalistyczne, istnieje niewiele opracowań naukowych analizujących tę odmianę dyskursu specjalistycznego.

Nowe technologie a dydaktyka języków specjalistycznych

Kolejne artykuły w tomie opisują w sposób teoretyczny i empiryczny zakres, w jakim nowe technologie mogą być pomocne w różnych kontekstach nauczania języków specjalistycznych dla różnych celów. Tekst Agnieszki Gadomskiej *Using the Interactive Whiteboard Technology for Teaching the Principles of Style during Academic Writing Classes* (Nauczanie elementów stylu na zajęciach z pisania akademickiego za pomocą narzędzi tablicy interaktywnej) jest bardzo interesującą propozycją wykorzystania narzędzi tablicy interaktywnej w wizualizacji, analizie, a także w korekcie tekstu. Tutaj językiem specjalistycznym jest akademicki język pisany. Autorka omawia wybrane problemy z teorii i praktyki nauczania stylu na poziomie akademickim, wcześniej przedstawione w podręczniku akademickim Josepha Williama *Style: The Basics of Clarity and Grace* (1981), a adaptowane przez Agnieszkę Gadomską do kontekstu nauczania języka akademickiego na studiach filologicznych.

W kolejnym artykule, *Technologie informacyjne w nauczaniu języka specjalistycznego – wskazanie źródeł internetowych jako pomocy dydaktycznych* autorstwa Aleksandry Krawczyk, główną tezą jest konieczność zarówno w odniesieniu do studentów, jak i nauczycieli stosowania technologii informacyjnych, a głównie Internetu. Staje się on bowiem dla nauczyciela języka specjalistycznego źródłem materiałów, zarówno dydaktycznych, jak i autentycznych. Studentom natomiast umożliwia konsolidację wiedzy i rozwijanie umiejętności stosowania specjalistycznego języka obcego. Autorka prezentuje wybrane programy i strony internetowe oraz ich możliwe zastosowania w nauczaniu i uczeniu się języka specjalistycznego.

Podobną tematyką zajmuje się Marta Łęcka w artykule *Czy język specjalistyczny może żyć w mediach społecznościowych? Od tekstbooka do Facebooka*. Powołując się na dane demograficzne, ukazujące największą popularność mediów społecznościowych takich jak na przykład Facebook, Instagram, Twitter

czy YouTube w grupie wiekowej 18–24 (a więc w okresie studiów wyższych), ukazuje możliwości, jakie daje stosowanie tychże platform w celach nauczania i uczenia się medycznego języka angielskiego.

Mamy nadzieję, że niniejszy tom stanie się nie tylko źródłem wiedzy i pomysłów, jak radzić sobie z nauczaniem języków specjalistycznych, lecz także – inspiracją do dalszych poszukiwań bardziej motywujących i efektywnych metod oraz technik nauczania, bardziej różnorodnych i wychodzących poza program kursu językowego, realizowanego za pomocą mniej tradycyjnych materiałów dydaktycznych. Szczególnie chcielibyśmy zwrócić uwagę czytelnika na to, iż nowoczesne technologie, których rozwój obserwujemy obecnie, są w zasięgu ręki nauczyciela glottodydaktyka, a szczególnie tego, który potrzebuje pomocy w realizacji elementów języka specjalistycznego z niezbyt dobrze znanej mu dziedziny. Jest też w zasięgu ręki studenta, czyniąc go bardziej autonomicznym w rozwijaniu swoich kompetencji językowych w wybranej dziedzinie studiów.

*Danuta Gabryś-Barker
i Ryszard Kalamarz*

Redaktorzy
Barbara Malska (tekst włoski)
Katarzyna Więckowska (teksty polskie)
Krystian Wojcieszuk (teksty angielskie)

Projektant okładki
Adam Malski

Przygotowanie okładki do druku
Magdalena Starzyk

Korektorzy
Agnieszka Morawiecka (teksty angielskie)
Joanna Zwierzyńska (teksty polskie)

Łamanie
Edward Wilk

Copyright © 2017 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3238-3
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3239-0
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 10,5. Ark. wyd. 11,5.
Papier offset. III kl., 90 g Cena 26 zł (+ VAT)

Druk i oprawa
„TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Monografia *Języki specjalistyczne. Teoria i praktyka glottodydaktyczna* jest kolejnym tomem w serii: Publikacje Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UŚ z zakresu współczesnej problematyki nauczania języków obcych. Oprócz prób zdefiniowania pojęcia „języki specjalistyczne” tom zawiera również analizę wielu obszarów kształcenia językowego wymagających znajomości języka specjalistycznego i wiedzy z zakresu danej dziedziny nauki czy specjalności.

Dużą wartością monografii jest zwrócenie uwagi na rolę nauczyciela języka specjalistycznego oraz wskazanie znaczenia wiedzy specjalistycznej w procesie nauczania. [...] W sumie otrzymujemy pozycję posiadającą duże walory poznawcze, a także inspirację zarówno do bardziej zaawansowanych badań naukowych, jak i projektów dyplomowych.

Z recenzji wydawniczej dr. hab. prof. PŚI Piotra Mameta

ISSN 0208-6336

Cena 26 zł (+ VAT)

ISBN 978-83-226-3239-0

9 788322 632390

Więcej o książce

